

A taste of arts-based research

Sara Coemans en Eva Brattinga

Op het menu:

Aperitief

ABR in het kookboek

Tapas

ABR in gerechten

Pousse café

ABR in elke keuken?

Sara Coemans (KU Leuven, UCLL)

Max Stern: Kellnerin,

Eva Brattinga (KU Leuven, UCLL)

ABR in het kookboek

DE
VERSTANDIGE KOCK,
Of Sorghvuldige Huyshoudster:

BESCHRYVENDE

Hoe men op de beste / en bequaemste manier alderhande Spijsen sal
koken / stoven / braden / backen / en bereyden ; met de Saussen daer toe
dienende : Seer dienstigh / en profijtelijck in alle Huyshoudingen.

Oock om veelderleye slagh van TAERTEN, en PASTEYEN toe te stellen.

Vermeerderd met de

HOLLANDTSE SLACHT-TYDT.

Hier is noch achter by geboght / de

VERSTANDIGE CONFITUURMAKER,

Onderwijssende / hoe men van veelderhande Vruchten / Wortelen / Bloemen / en Bladen / &c.
goede / en nutte Confituren sal vormen toemaken / en bewaren.

Amsterdam, By Marcus Doornick, Boeckverkooper op de Middeldam / in
't Kantoo: Auctbat. Met Privilegie.

Lost at sea – Klaas van der Linden
Street Art -Gent

Collaborativ art piece - Erub arts
Installatie onderzoek - Papua New guinea

Vissen – Ans Markus
Litho – privé collectie

Onderzoek met kinderen en jongeren

Breed scala aan onderzoeksmethoden die bruikbaar zijn voor onderzoek met kinderen en jongeren.

Deze keuze is mede afhankelijk van:

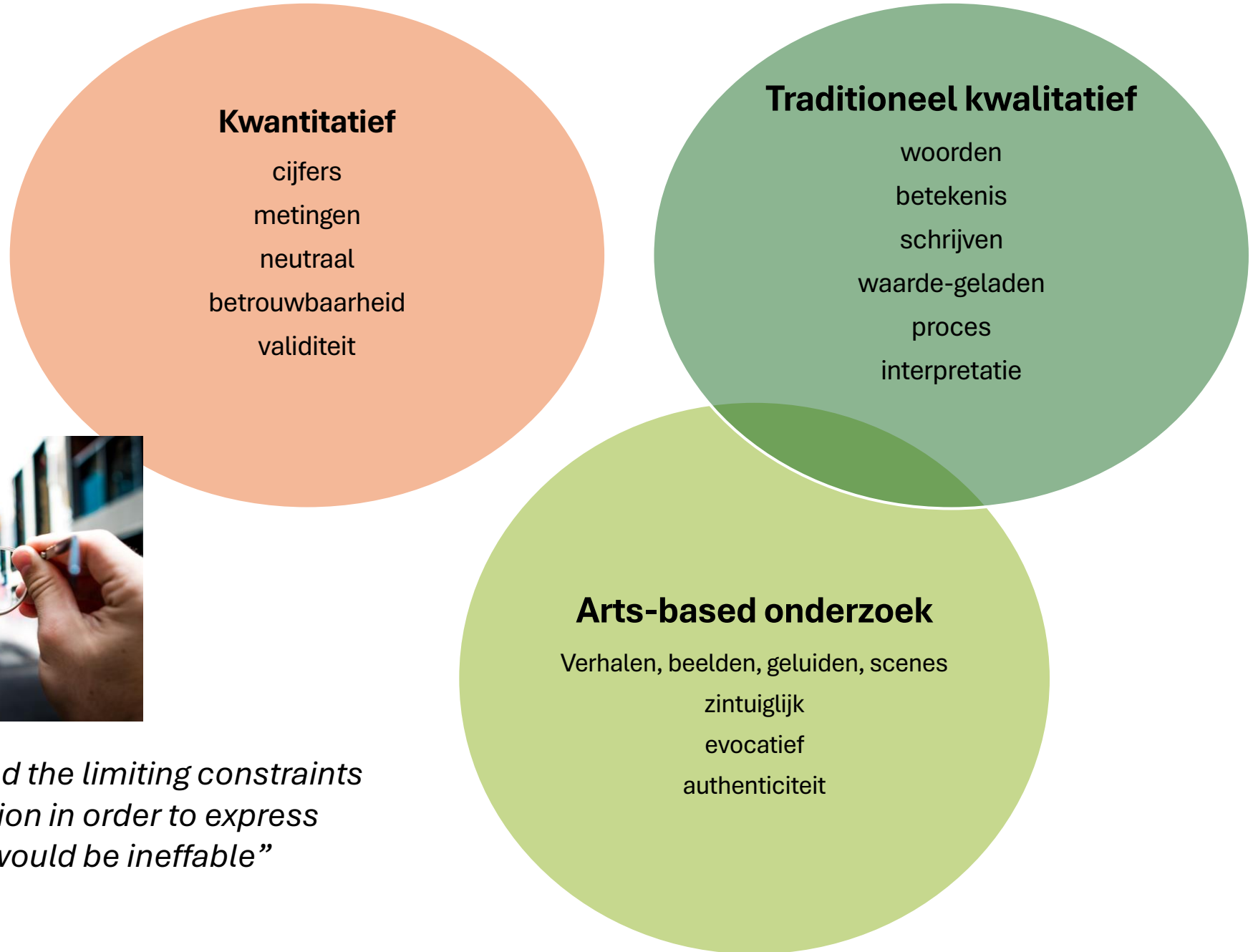
- Doel van het onderzoek en de onderzoeksvraag
- Beschikbare middelen (budget, tijd, ruimte)
- Interesse van kinderen en jongeren

Wat zijn mogelijke pistes?

- **(Participerende) observatie**
- **Interviews en focusgroepen**
 - MAAR....risico dat dit gestuurd wordt door referentiekader van de onderzoeker
 - MAAR...risico dat kinderen en jongeren zich onvoldoende uitgenodigd voelen om hun eigen verhaal te vertellen
 - een standaard vraag- en antwoordgesprek is daarom niet altijd aangewezen
- **Creatieve activiteiten**
 - maken dat gesprekken minder statisch worden en meer uitwisseling tot stand komt – actorschap van kinderen en jongeren

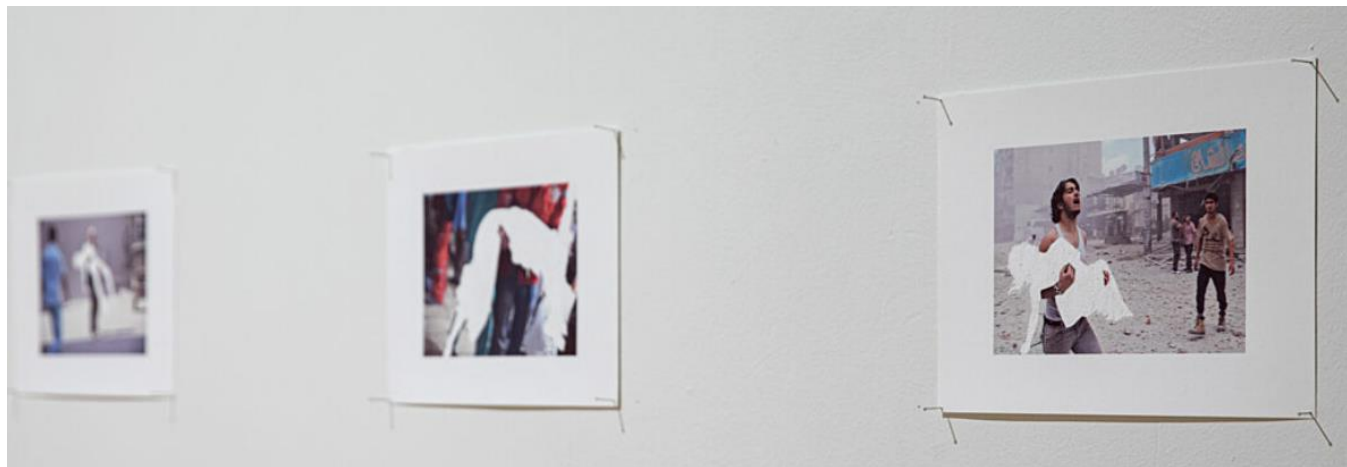
“an effort to extend beyond the limiting constraints of discursive communication in order to express meanings that otherwise would be ineffable”
(Barone & Eisner, 2012)

Arts-based research: Waar kunst en onderzoek elkaar raken

“Onderzoek dat de kunsten in de breedste zin benut om menselijk handelen en ervaren te exploreren, begrijpen, weergeven en zelfs uitdagen” (Savin-Baden & Wimpenny, 2014)

Khaled Barakeh – Artefact 2021

“Praktijkgericht arts-based research is onderzoek dat een bijdrage wil leveren aan het oplossen van concrete vraagstukken uit de dagelijkse beroepspraktijk en daarbij gebruik maakt van kunst” (Keinemans, Vos & Heijst, 2019)

Geen kant-en-klare methode maar een geïntegreerde benadering waarin je 'in' je onderzoek staat (Matthijsen, 2024)

In te zetten in één of meerdere onderzoeksfasen:

- om onderzoeksvragen te ontwikkelen;
- om data te verzamelen;
- om data te analyseren;
- om bevindingen van een onderzoek te representeren;
- om onderzoek te evalueren.

(Austin & Forinash, 2009)

2 CENTRALE VRAGEN:

- Hoe kan kunst ons onderzoeksproces informeren? *(de weg naar antwoorden op onze onderzoeksvragen)*
- Hoe kan kunst de representatie van het onderzoek informeren? *(via welke kunsttaal kunnen we de ver-taling maken)*

Morgan Singleton

Wanneer zet je ABR in?

- Wanneer je op zoek bent naar betekenisgeving (Wang, Coemans, Siegesmund & Hannes, 2019)
- om recht te doen aan verschillende vormen van kennis (ook affectieve en zintuiglijke kennis): *‘sommige kennis kan niet via taal worden overgebracht’* (Van der Vaart, 2021)
- Om bijkomende data te verzamelen (holistisch en multiperspectief)

Wanneer zet je ABR in?

- Wanneer je deelnemers moeilijk bereikbaar zijn met traditionele onderzoeksmethoden
- Wanneer je op zoek bent naar sterkere verbindingen tussen onderzoekers en deelnemers
- Uit vrees voor participatiemoeheid

‘Reciprocal boundary crossing’

Zoeken naar taal waarin zowel kunstenaars, sociale organisaties, beleidsmakers, opdrachtgevers als kunstenhuizen samen gesprek voeren

Complexe maatschappelijke vraagstukken: van ‘matters of fact’ naar ‘matters of concern’

(Dillon, 2008)

ABR als onderzoeksbenadering: drie centrale elementen

1. Het ware - methodische grondigheid
2. Het schone - esthetische kwaliteit
3. Het goede - ethische verantwoording

1. Het ware – methodische grondigheid

- Inzetten van creatieve werkvormen (dans, muziek, beeldend, theater, audiovisueel,...)
- Diverse kennisbronnen dienen serieus genomen te worden
- Bevindingen dienen recht te doen aan de onderzochte situatie
- Verhalen zijn geen eenvoudige weerspiegeling van een ‘objectieve’ werkelijkheid, maar brengen ook de beleving over.
- Authenticiteit: is het verhaal dat mensen vertellen in overeenstemming met hun beleving?

1. Het ware – methodische grondigheid

- Transparantie
 - over de verschillende onderdelen onderzoek: nood aan uitgebreide beschrijving van de opzet, dataverzameling, analyse, citaten, beschrijvingen
- Transfereerbaarheid:
 - Kunnen de resultaten worden toegepast op ander onderzoek?
 - Heeft de andere situatie vergelijkbare kenmerken als de onderzochte situatie?
 - Hoe zijn de resultaten relevant voor andere situaties?
 - Welke inzichten zijn bruikbaar in andere contexten?

2. Het schone - esthetische kwaliteit

- Niet-discursieve taal
- Door kunst kunnen we raken en geraakt worden, in beweging gezet worden
- Evocatieve kracht
 - Onderzoekers: Welke taal, kunstvorm is passend gezien het onderzochte en de doelgroep? Hoe kunnen we de inhoud zo goed mogelijk in die kunstvorm tot uitdrukking laten komen?
 - Ontvangers: sympathische resonantie, overstijgt individuele betekenisgeving

3. Het goede – ethische verantwoording

- Kennis en inzichten inzetten voor verbetering in de praktijk
- Verhogen toegankelijkheid onderzoek - participatief (*'Access voices and create a space where these voices can be heard'*)
- MAAR... wiens stem is hoorbaar? Als inzet is om specifieke doelgroep stem te geven, in hoeverre lukt dat?
- Verhouding onderzoeker – onderzochte
 - Samen in gesprek over onderzoeksproces
 - Wat te doen als stemmen iets laten horen wat niet in lijn ligt met stem van onderzoeker? Wat als het laten horen van hun stem onvoorziene gevolgen heeft voor positie van deelnemers?
- Goede afspraken maar over eigenaarschap van werk en copyright
- Noodzaak van kritische reflectie

The Great Wheel

Prelude Suite "allTag"
Co-Creation

Sofie Muller

Norris (2011)

East side gallery - Berlin
Inse
muur

'For research to be research it has to
be debated in the public domain'
(Sarat Maharaj, 2001)

ABR in gerechten

LEREND NETWERK ARTS-BASED RESEARCH

Een tweejarig onderzoeksproject rond het inzetten van ABR in het Vlaamse hoger onderwijs

Interviews

Interviews met arts-based onderzoekers (binnen UCLL)

Opzet lerend netwerk

Samenwerking tussen UCLL, KULeuven, LUCA School of Arts

Case-studies

Integreren van ABR en arts-based leerprocessen in educatieve programma's @UCLL (e.g. cursus Service Learning en vakken binnen de onderzoekende leerlijn)

UCLL
Campus Sociale School Heverlee
Groeneweg 151, 3000 Leuven,
Belgium

PROJECTSUBSIDIES STEUNPUNT KUNSTINTEGRATIE

BELEIDSGROEP "PLAATS VAN DE KUNSTEN"

Doelstellingen lerend netwerk

Vanuit behoefte aan methodologische ondersteuning, verdere professionalisering en intervisie:

- het delen, verbreden en verdiepen van kennis rondom ABR;
- het bieden van een ondersteunend platform, een veilige leeromgeving waar leerervaringen, vragen en ideeën over dit type onderzoek in vertrouwen en openheid aan elkaar voorgelegd kunnen worden;
- het uitbreiden van het eigen netwerk met gelijkgestemde onderzoekers over de instellingen heen;
- Om bij te dragen aan de toekomst van ABR binnen het hoger onderwijs door het ontwikkelen van een visie, het in kaart brengen van good practices en het ontwikkelen van een gevarieerde toolbox van methoden en technieken die gebruikt kunnen worden binnen verschillende domeinen.

Cyclische opbouw van de sessies van het lerend netwerk

© Jilca Van Tienen

Fase 1: inspiratie

Fase 2: doorwerken

Fase 4 :
nawerken/ netwerken

Fase 3: vertaling

LEREND NETWERK ARTS-BASED RESEARCH

Een tweejarig onderzoeksproject rond het inzetten van ABR in het Vlaamse hoger onderwijs

“Het was een beetje uniek, denk ik, om een aantal mensen bij elkaar te krijgen die met hetzelfde thema bezig zijn, maar apart van elkaar werken. Dus in die zin vond ik het heel interessant om mensen binnen UCLL te ontmoeten, zodat je ze nu beter kent en eerder de stap zal zetten om samen te werken binnen projecten. Maar er waren ook docenten en praktijkwerkers die hun kennis en ervaringen deelden. Ik denk dat we zulke bijeenkomsten wel nodig hebben, waar we zien dat meerdere mensen bezig zijn met de cross-over tussen onderzoek en kunst. Ik heb de indruk dat we nu vaak naast elkaar werken. En als je dan de mogelijkheid hebt om samen te komen, dan denk ik dat we daar wel wat voordeel uit kunnen halen, toch?”

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

KU LEUVEN

LUCA
SCHOOL
OF
ARTS

Een catwalk van arts-based research:
een dynamisch naslagwerk voor en door onderzoekers

Arts-based research @ UCLL

UCLL
HOGESCHOOL

**RESEARCH &
EXPERTISE**

<https://www.som1000.be>

www.eerstegraadvernieuwen.be

IEDEREEN - MEDIA

Social mediagebruik bij personen met een verstandelijke beperking

<https://www.iedereen-meedia.be/>

<https://www.deliving.ucll.be>

UCLL
HOGESCHOOL

**RESEARCH &
EXPERTISE**

Kinderen na Echtscheiding
(2024)

THE VOICE OF KIDS

<https://research-expertise.ucll.be/nl/voice-kids-over-de-stem-van-kinderen-ouderschaps-enscheidingsbemiddeling>

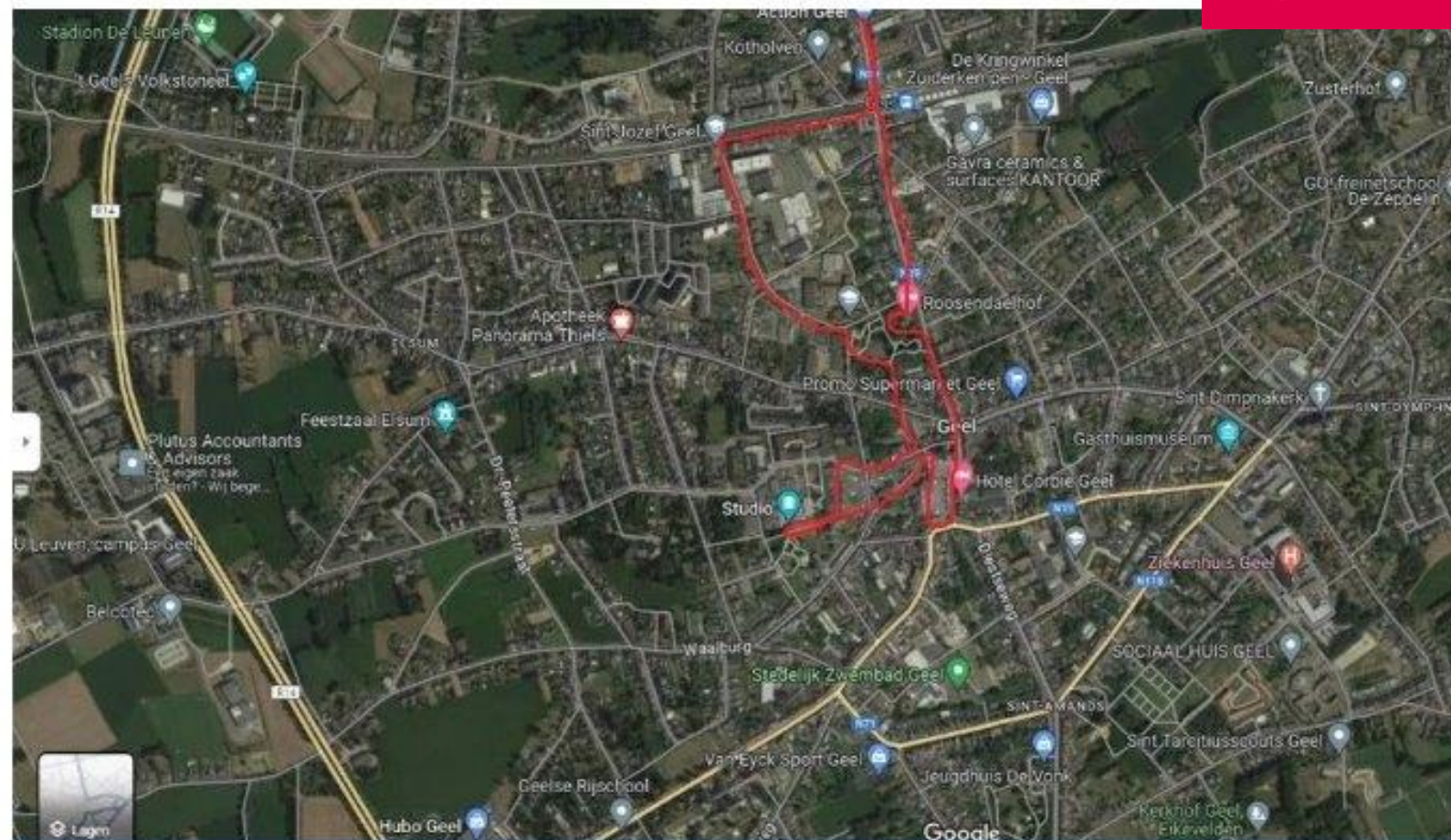

Parking van de Lidl

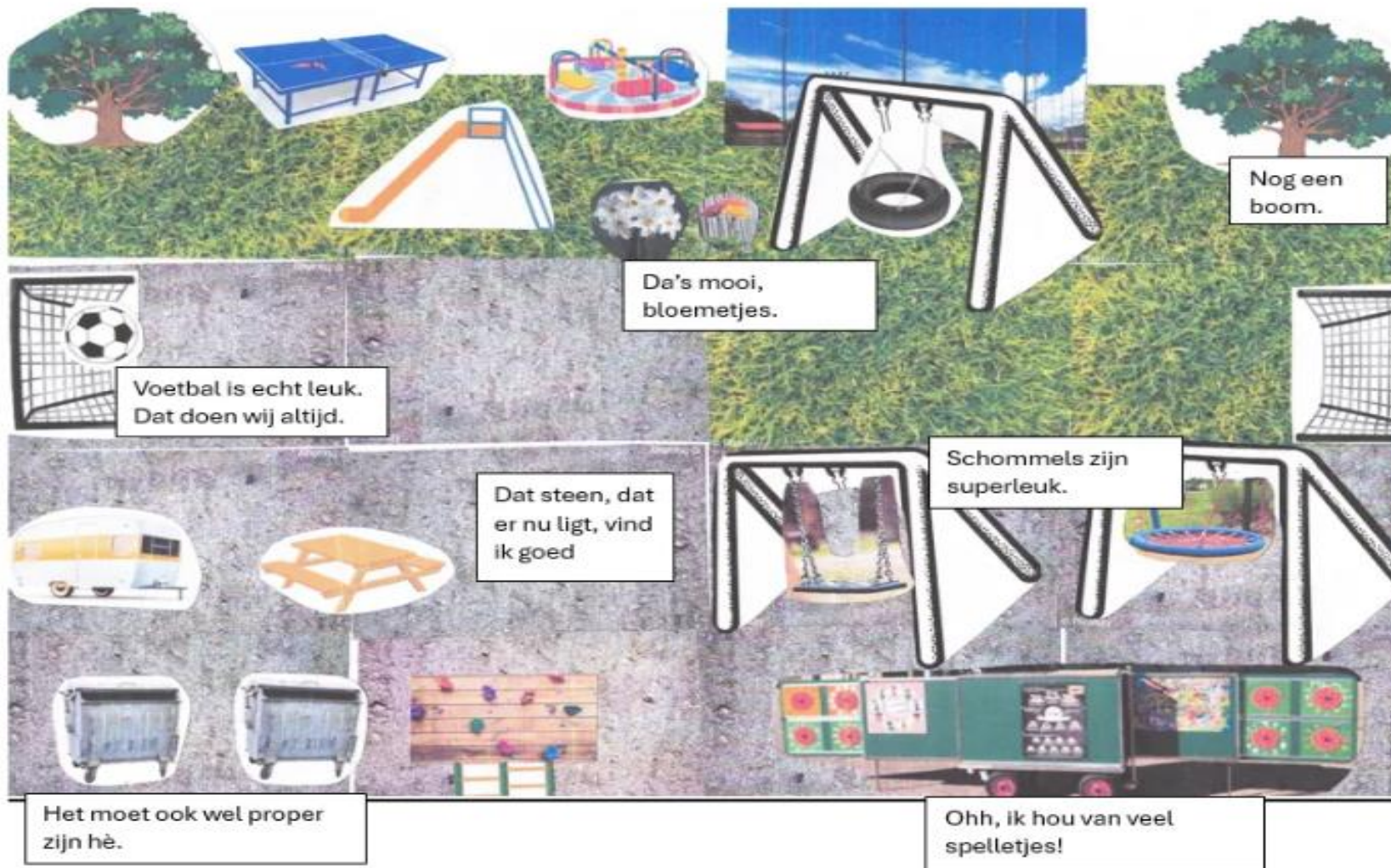
'Mijn plek' (2022)

Brommertje van één van de jongeren

Wandeling in Geel

'Leren op het woonwagenterrein' (2023)

Fotograaf 1 nam foto 1 en 2 samen: "Neem niet te snel een beslissing want je kan er nadien heel veel spijt van krijgen. Hier bedoel ik mee dat je nog meer moet proberen zoeken of moet blijven volhouden in je zoektocht. Blijven hopen dat je iets beter zal vinden dat kwalitatief goed is, want een kapotte en beschadigde studio wil je niet. De voor mij en ook voor andere jongeren betaalbare woningen zijn vaak van minder goede kwaliteit. Maar ondanks de druk die je voelt in je zoektocht om een plek te vinden, neem niet te snel beslissingen uit wanhoop." – Fotograaf 1

"Een lege portemonnee. De woningen in Leuven, en naar mijn gevoel alleen in Leuven, zijn veel te duur. Ik kon het niet betalen met de steun die ik kreeg en nu nog steeds krijg en dat is wel een probleem vind ik voor zo'n grote stad. Het is gewoon niet toegankelijk. De prijs was te hoog voor het budget dat ik had, en dat wil niet zeggen dat ik geen geld had, want dat had ik wel, maar het was gewoonweg niet betaalbaar." – Fotograaf 1

"Het was allemaal nieuw voor mij en ik stond er eigenlijk zo goed als alleen voor. Ik wist niet wat te doen, en terwijl bleef het papierwerk maar opstapelen. Ik wist niet waar te beginnen, ik zat helemaal in de knoop." – Fotograaf 2

OP WEG NAAR EEN EIGEN STEK

BELEVINGSONDERZOEK DOOR MIDDEL VAN PHOTOVOICE BIJ JONGVOLWASSENEN MET EEN JEUGDZORGTRAJECT BIJ EEN LEUVENSE ORGANISATIE

"Elke keer opnieuw tegen een deur aanlopen. Van zodra de huisbazen wisten dat ik mijn huur ging betalen met een leefloon zeiden ze altijd meteen nee, en botste die deur telkens weer in mijn gezicht toe." – Fotograaf 3

"Constante afwijzing zorgde voor verzuring, door hoe de maatschappij dingen regelt. Die verzuring heeft niet per se met de huurbazen te maken. Maar moesten er vanuit de maatschappij bijvoorbeeld al veel meer dingen worden voorzien zoals bijvoorbeeld het Brughuis voor jongeren zoals mij, zou dat veel gemakkelijker zijn. Dit is dus meer naar de maatschappij dan naar de huurbazen gericht. Ik zou het dus omschrijven als de uitgeperste verzuring van de maatschappij die ik ervaar." – Fotograaf 3

"Het op eigen benen staan en zelf controle hebben over je privéleven. Soms mag je eens afwezig en niet beschikbaar zijn. Bij mij thuis bijvoorbeeld moest ik constant beschikbaar zijn, ik moest altijd klaar staan en kon niet mijn eigen ding doen. Dus zelf de controle hebben en weten dat het oké is om eens niet beschikbaar te zijn. Tijd voor jezelf alleen hebben, niet altijd prikkels van buitenaf. Gewoon wat privacy hebben." – Fotograaf 2

A catwalk van arts-based research

Meer inspiratie nodig?

Neem een kijkje op onze catwalk!

Nieuwe bijdragen aan de catwalk zijn van harte welkom!

Mail naar:

sara.coemans@ucll.be
/eva.brattinga@ucll.be

catwalk ABR

Of neem ook eens een kijkje naar wie er internationaal nog met ABR bezig is:
<https://www.abrglobalconsortium.org/>

ABR in elke keuken?

Food for thought

Betty Scheer "Keuken" hoogdruk 5/5 2005

*Hoe kijk jij naar onderzoek,
kennisverwerving, en de rol die je hebt als
onderzoeker?*

Indecision and uncertainty – Alex Hall
Nashville - oil paint on masonite panel

In searching out the truth be ready for the unexpected, for
it is difficult to find and puzzling when you find it.

—Heraclitus

Hoe ga je om met weerstand?

Welke uitdagingen zie jij in het werken met ABR?

Neutraliteit is ook daar (cfr dominante paradigma) een aanname, maar die beseffen dat niet he. En dan wordt dat op alles toegepast terwijl het ook gewoon een paradigma is waarvan ze vertrekken. Het is een heel strenge en strikte focus van hoe wetenschappelijk onderzoek er hoort uit te zien en niet anders. En dan wordt alles in dat keurslijf geduwd terwijl dat niet gaat. Ge kunt dat beter loslaten, want ge spreekt over twee totaal andere zaken. Terwijl ge zagezegd naar hetzelfde kijkt, ge moet echt een andere bril opzetten. (interview 3)

Zijn deze data wetenschappelijk onderbouwd genoeg? En gaan andere mensen die sceptisch staan tav ons verhaal, onze data wel als even waardevol beschouwen? Misschien moeten we daar niet van wakker liggen maar dat is toch wel iets waar ik mee in mijn hoofd zit. (interview 5)

Ge voelt, er is nog wel wat weerstand van de buitenwereld, zodat we het gevoel hadden dat we een expert mee aan boord moeten halen. Omdat ze anders misschien snel zeggen 'die proberen wat met hun verhaaltjes' (interview 6)

*Op welke manier kijk je naar
samenwerkingsverbanden tussen
onderzoek en praktijk?*

*Van beeld zie ik dan zo'n soort heel groot veld, waar zo
alle velden samenkomen. Heel uitgestrekt, er kan
vanalles. Er zijn vormen en kleuren. Het is ook in dat
veld dat dingen elkaar ontmoeten. We hebben
begrippen, ervaringen, we komen tot een woord, en dan
de combinatie met andere kunsttalen. Waar alles
mogelijk is. Oneindig eigenlijk. (ontmoeten,
mogelijkheden, kruisbestuiving) Ik denk vooral de
spanning die dat daar tussen zit. En die een en een die
dan drie wordt. Door die ontmoeting wordt het meer, of
kan het meer worden of krijgt het meer potentieel of
zorgt het weer voor een derde weg. Dus welk telkens
een verhaal van meerwaarde.
(interview 8)*

Part of the role of scholars today is to push back at established academic mechanisms that hinder rather than facilitate knowledge sharing. This means taking a good, hard look at ourselves, our motivation and ambitions as an actor within the scientific discourse currently shaping the research agenda.

Hoe kijk je naar samenwerkingsverbanden binnen onderzoek en praktijk?

I Can Make It Tasty !

Intradisciplinary

within one discipline

A single ingredient
(aka, discipline)
- no mixing

Cross disciplinary

viewing one discipline
from the perspective
of another

a load of
ingredients on
their own...
[a pretty dull meal!]

Multidisciplinary

several different
disciplines, each
providing different
perspectives...

... a salad bowl —
ingredients remain
intact and distinguishable

Interdisciplinary

Integration of
disciplinary contributions
is required...

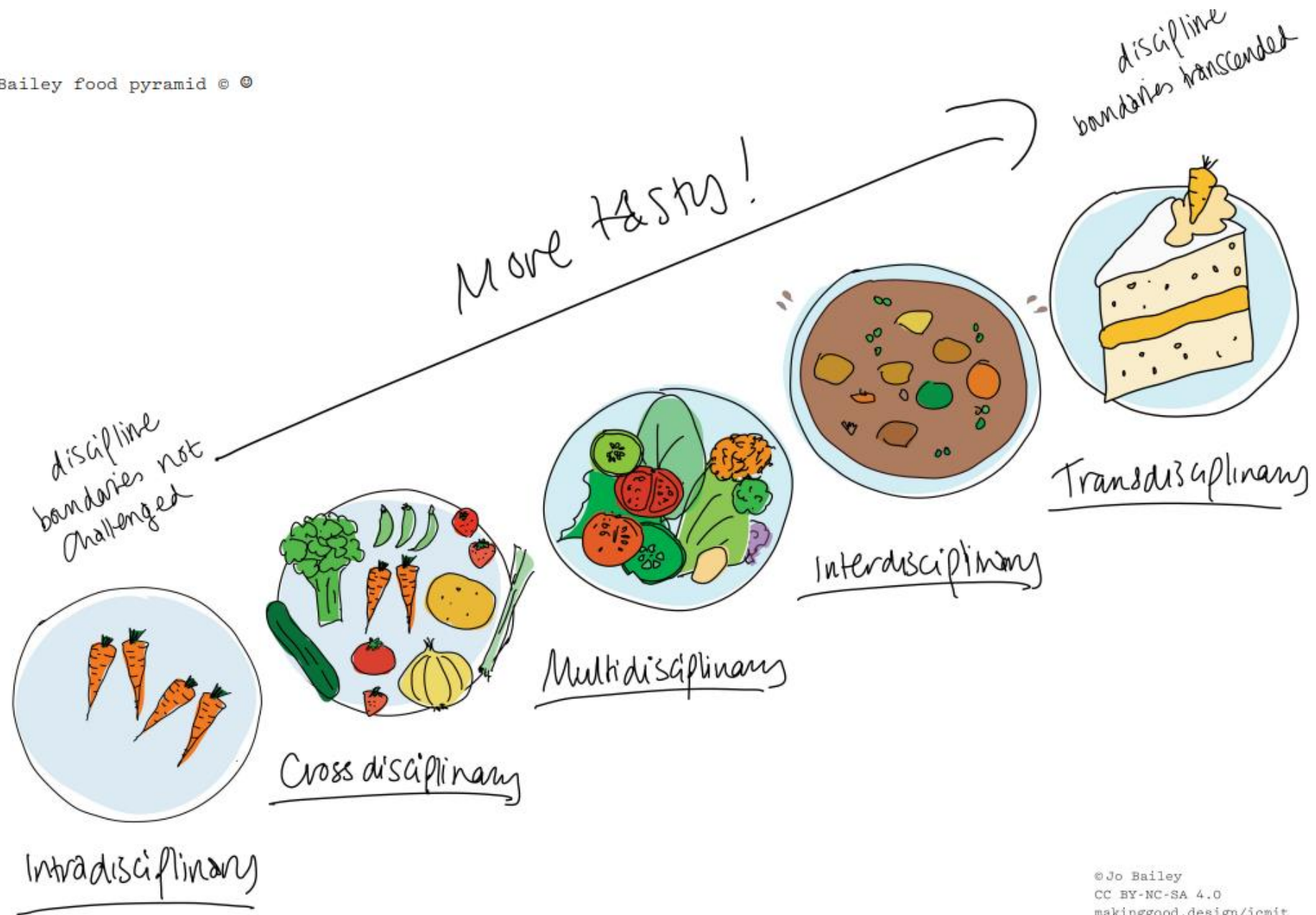
... a stew!
ingredients mush
into each other
and are only partially
distinguishable

Transdisciplinary

a unity of intellectual
frameworks beyond
disciplinary boundaries

... a CAKE!
the ingredients are
no longer distinguishable
and the final 'product'
is of a different kind

Take away:
Wat neem je mee naar huis?

Take away – Andrew Duggan

Enkele referenties

- Barone, T., & Eisner, E. W. (2012). *Arts-based research*. Sage Publications.
- Coemans, S., & Hannes, K. (2017). Researchers under the spell of the arts: Two decades of using arts-based methods in community based inquiry with vulnerable populations. *Educational Research Review*, 22, 34-49.
- Dedding, C., Jurrius, K., Moonen, X. & Rutjes, L. (2013). *Kinderen en jongeren actief in wetenschappelijk onderzoek. Ethiek, methoden en resultaten van onderzoek met en door jeugd*. Uitgeverij Lannoo Campus.
- De Wilde, L. (2023). Kinderen en onderzoek. In L. De Wilde, M. Vandenbroeck, & B. Vanobbergen (Reds.). *Een beeld van een kind* (pp. 420-447). Borgerhoff & Lamberigts.
- Leavy, P. (2015). *Method meets art: Arts-based research practice*. Guilford.
- Mand, K. (2012). Giving children a 'voice': arts based participatory research activities and representation. *International Journal of Social Research Methodology*, 15(2), 149-160.
- Matthijssen, M. (2024). *Creatieve technieken in kwalitatief onderzoek*. Uitgeverij SWP Amsterdam.
- Mazzei, L.A., & Jackson, A.Y. (2012). Complicating voice in a refusal to 'let participants speak for themselves'. *Qualitative Inquiry*, 18, 745-751.
- Norris, J. (2011). Towards the use of the "Great Wheel" as a model in determining the quality and merit of arts-based projects (research and instruction). *International Journal of Education & the Arts*, 12, 1-24.
- Savin-Baden, M., & Wimpenny, K. (2014). *A practical guide to arts-related research*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Van der Vaart, G. (2021). De aantrekkingskracht en uitdagingen van creatieve onderzoeksmethoden. *Kwalon*, 26(2), 123-134
- Van Heijst, P., De Vos, N., & Keinemans, S. (2019). Arts-based research voor het sociaal domein. Een andere manier van praktijkgericht onderzoek. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 28(3), 11-18. <http://doi.org/10.18352/jsi.605>
- Wang, Q., Coemans, S., Siegesmund, R., & Hannes, K. (2017). Arts based methods in socially engaged research practice: A classification framework. *Art/Research International*, 1-39